

Af *Bilgrav-Nielsen* til justitsministeren:

„Finder ministeren, at kontroludvalget vedrørende politiets efterretningstjeneste på tilfredsstillende måde hjemles ret til og har mulighed for at øve effektiv kontrol med, om efterretningstjenestens indicier ved registrering af danske borgere er relevante, og om efterretningstjenestens fremgangsmåde er i overensstemmelse med grundlæggende demokratiske principper?“

Bilgrav-Nielsen: Må jeg indledningsvis sige, at jeg som mange andre i vort land har følt mig noget usikker over for spørgsmålet om det betimelige i, at vi har et efterretningsvæsen. Man må nemlig her stille sig spørgsmålet, om den opgave, efterretnings-tjenesten har, bl. a. at sikre demokratiet, kan løses. Man må gøre sig klart, om ikke virkningerne af et efterretningsvæsens tilstedeværelse er det stik modsatte af det tilsigtede. Det skulle i hvert fald nødvendigvis gå sådan, at lysten til at deltage aktivt i demokratiet, lysten til at sige god for en handling eller til at sige fra, hvad enten det drejer sig om indenrigs- eller udenrigs-anliggender, tages fra folk. Hvis ikke det er muligt for borgerne i et land uden fare for registrering at give deres synspunkt til kende, har vi ikke noget demokrati.

Disse og andre betænkeligheder har vel også regeringen haft, da den i 1964 nedsatte det såkaldte kontroludvalg til at føre tilsyn med efterretningsvæsenets virksomhed. Udvalgets beføjelser er af tilsynsmæssig art. I særlige tilfælde, nemlig når talen er om videregivelse af oplysninger fra det indsamlede materiale, har udvalget endog godkendende myndighed. Man kunne have forventet, at nedsættelse af et udvalg med de her nævnte beføjelser helt ville have forhindret en ellers ret tilfældig og ofte meningsløs efterretningsvirksomhed. Imidlertid fremkommer der stadig med mellemrum oplysninger i dagspressen om meget besynderlige fremgangsmåder ved indsamling af materiale, for slet ikke at tale om de objekter, efterretningstjenestens folk udvælger sig.

Dette er årsagen til, at jeg gerne her i dag har villet høre ministerens bedømmelse af det arbejde, udvalget indtil nu har udført, specielt om ministeren finder anledning til at give udvalget endnu bedre kontrol-

muligheder, f. eks. ved at det hjemles ret til at afgøre, om en påtænkt registrering skal finde sted. Fra et tidligere spørgsmål af denne art ved jeg, at justitsministeren har udtalt, at han gerne med mellemrum ved given lejlighed vil orientere tinget om de her nævnte forhold, og jeg håber, ministeren vil finde, at lejligheden er der nu og vil give en sådan redegørelse.

Justitsministeren (K. Axel Nielsen): Den 20. januar 1965, en dato, som jeg allerede har nævnt, havde jeg lejlighed til her i tinget i anledning af et spørgsmål fra fru Else-Merete Ross at redegøre for baggrunden for nedsættelsen af det udvalg, der fører tilsyn med politiets efterretningstjenestes registrering og videregivelse af oplysninger samt for udvalgets opgaver og virksomhed. Når jeg nu skal besvare hr. Bilgrav-Nielsens spørgsmål, om jeg finder, at udvalgets kompetence og muligheder er tilstrækkelige til, at det kan yde effektiv kontrol med efterretningstjenestens registrering, vil jeg gerne først henvise til mit svar til fru Else-Merete Ross, der er gengivet i Folketingstidende 1964-65, sp. 1908 og følgende.

Om udvalgets kompetence kan jeg her oplyse, at det har til opgave at føre tilsyn med efterretningstjenestens registrering og videregivelse af oplysninger. Med henblik på løsning af tilsynsopgaven holdes udvalget underrettet om de til enhver tid fulgte retningslinjer for registrering. Heraf følger, at disse retningslinjer drøftes i udvalget, således at dette, hvis det mener, at retningslinjerne bør ændres, forelægger spørgsmålet for mig til afgørelse. Udvalget har siden dets nedsættelse i 1964 ofte indgående drøftet efterretningstjenestens retningslinjer for registrering og har under forhandlinger med mig stillet forslag om begrænsninger i registrerings omfang, som jeg i vidt omfang har fulgt. Selv om jeg naturligvis ikke her kan redegøre for de foretagne begrænsninger, kan jeg dog give et indtryk af deres omfang ved at oplyse, at antallet af registreringer i de sidste 3 år bl. a. som følge af udvalgets initiativ er mere end halveret.

Af det, jeg har sagt om den virksomhed, der udøves af udvalget, fremgår, at udvalget har gjort brug af sin kompetence til